

**KNIHOVNA
AKADEMIE VĚD ČR
NÁRODNÍ 3, 115 22 PRAHA 1**

INFORMACE

2/2009

Jarmila Burgetová

ÚVODEM

Stejně tak, jak tomu bylo v loňském roce, také letos věnujeme druhé číslo INFORMACÍ problematice elektronických informačních zdrojů. Příspěvky odrážejí aktuální problémy současného rozvoje knihovnických a informačních služeb. Úvodní článek Ivany Laiblové Kadlecové a Hany Tomanové reaguje na dnes tak živou a často ožehavou otázku správného hodnocení výsledků vědecké a výzkumné práce. Upozorňuje na to, jak korektně pracovat s indikátory z renomovaného zdroje Web of Science a jak předcházet jejich možnému zneužití.

Lukáš Gruber z Národní knihovny ČR seznamuje s veřejnými licencemi „Creative Commons“, které se snaží uspokojivě řešit autorská práva v době, kdy již převažuje elektronické publikování, vzniká velké množství elektronických informací a roste počet otevřených projektů. Také náš zpravodaj „Informace“ je nyní již chráněn vybranými podmínkami Creative Commons – je možné jej šířit, ale je nutné uvádět údaje o původním autorovi a dílu, nesmí být užíván komerčně a uživatel nesmí dílo upravovat.

Hana Tomanová ve svém příspěvku rozebírá a osvětluje novinky v databázích Web of Science a Journal Citation Reports, které byly nedávno představeny na semináři v KNAV. Ve druhém příspěvku „EBSCO 2009“

shrnuje důležité informace o databázi EBSCO, patříci k obecně nejnámějším elektronickým informačním zdrojům v České republice

Iva Bartoníčková připravila praktické rady pro získávání Hirschova indexu z databází Web of Science a Scopus, což jistě ocení všichni, kteří jsou před tento úkol postaveni.

Tomáš Jandera zajistil pro uživatele KNAV možnost zaregistrovat se v knihovně bez nutnosti fyzické přítomnosti. To je vynikající zpráva pro všechny uživatele elektronických zdrojů.

Iva Burešová informuje o novinkách v jedinečné české plnotextové databázi AnoPress (české noviny, časopisy a přepisy televizních a rozhlasových zpravodajských pořadů od roku 1996) a o změnách v Souborném katalogu Virtuální polytechnické knihovny (VPK) v souvislosti se změnami obsahu v plnotextových databázích ScienceDirect, SpringerLink a Interscience v roce 2009.

Na závěr upozorňujeme na výsledky veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích na realizaci programových projektů programu výzkumu, vývoje a inovací „Informační zdroje pro výzkum“ (INFOZ) a také na zajímavé články týkající se pojednávání problematiky.

Ivana Laiblová Kadlecová
Hana Tomanová
**K ČEMU INDIKÁTORY,
K ČEMU ANALÝZY...**

V četných studiích na nadepsané téma lze sledovat široké názorové spektrum, proč a jak pracovat s indikátory z renomovaného zdroje Web of Science. Jedná se o různý úhel pohledu, který se časem přetváří. Současně se informační zdroj samotný průběžně vyvíjí, představuje nové nástroje a vytváří stále dokonalejší prostředky k hledání a tvorbě analýz.

Všechny tyto nástroje (podrobně popsány v článku Hany Tomanové v tomto čísle) jsou dobře použitelné a samozřejmě i snadno zneužitelné, ať již z neznalosti nebo z výtečné schopnosti využití nástrojů k prospěchu jedince či skupiny, která může získat něco navíc, od slávy až po finanční prostředky. O tom bylo již také mnohé napsáno. S každým novým indikátorem přijde nějaká další návaznost. Dobrým příkladem je obvyklý dvouletý Impact Factor (IF) a nový, pětiletý. V tomto případě lze vysledovat, jak se v čase mění hodnota IF u jednotlivých titulů periodik a u různých oborů a lze z toho čerpat argumenty pro oborovou diferenciaci při evaluaci výsledků.

Není vinou indikátoru IF a dalších nástrojů, že jejich hodnotu lze různými praktikami využít nebo zneužít. Manipulace s daty získanými za licenční poplatky nebo z nezabezpečených i volně přístupných zdrojů je dnes docela módní záležitostí, asi tak jako jezdit na červenou, předjíždět přes plnou čáru nebo parkovat (při plném zdraví) na plácku vyhrazeném pro invalidu. Můžeme se naučit s takovou situací žít, nikoliv však s ní souhlasit nebo se na ní podílet.

Chceme-li se držet etiky v oblasti vědecké práce, tedy činnosti, na které se přímo podílíme, nebo pro ni zajišťujeme zázemí, tak bychom – když už máme skvělou možnost využívat informačních zdrojů světové špičky – měli také vzít za svou povinnost do tohoto systému, od kterého žádáme korektní data, vkládat korektní vstupní údaje.

Začneme od úplného základu. Často se nezajímáme ani o organizační strukturu pracoviště, které nás živí, natož o jeho zřizovací listinu a přesný název instituce. Jak jinak by se mohlo stát, že při rešerších najdeme až 10 % zkomolených adres, různé použité zkratky, v případě Web of Science zkratkou v češtině. Záměrně tu neuvádíme konkrétní příklady, není účelem příspěvku někoho zostouzet. Stačí však se podívat do Web of Science a zadat dotaz na Českou republiku (Czech Rep*) za určité časové období a výsledek analyzovat dle instituce.

Pak se může stát, že příspěvek s vysokou citovaností se ve vyhledávání pro účel evaluace neobjeví... Je známo, že na výsledné adrese se může podílet i vydavatel, ale určitě lvi podíl má zdrojová adresa.

Druhým citlivým místem, které tu chceme zmínit, jsou česká příjmení. Když se stane, že je příjmení zbaveno diakritiky, a je to ještě některé z velice frekventovaných příjmení, a k dovršení všeho autor za svou kariéru dvakrát třikrát změnil působiště, pak je situace skutečně uživatelsky nevládná. Ale i z takové situace vede cesta ven, jak bude uvedeno níže.

Dne 22. 9. 2009 se konal v pořadí již druhý seminář *Web of Knowledge* v tomto roce. Připravila ho Ing. Eva Reichová v Ústavu makromolekulární chemie AV ČR, v. v. i. V Praze 6, Na Petřínách. Ing. David Horký z Thomson Reuters seznámil účastníky s posledními novinkami a také zodpověděl mnohé otázky.

Na úvod shrnul historii producenta databáze, neboť v roce 2008 došlo k další významné změně. Thomson Reuters je považován za největšího poskytovatele vědeckých informací na světě. Dlouhodobý producent citačních rejstříků, původně Institute for Scientific Information (ISI), založený Eugenem Garfieldem ve Filadelfii v roce 1958 a také jeho prvním ředitelem, je nyní součástí Thomson Reuters, společnosti, která vznikla 17. 4. 2008 spojením Reuters Group PCC a The Thomson Corporation. V současnosti má 3 099 zákazníků v 91 zemích na 4 kontinentech.

Databáze Web of Science, součást produktu Web of Knowledge, je týdně aktualizovaná a obsahuje v rámci licence pro Českou republiku celkem 43 308 967 záznamů. [cit. září 2009]

Science Citation Index Expanded	34 206 645	(retrospektiva do r. 1945)
Social Science Citation Index	164 179	(retrospektiva do r. 1980)
Arts & Humanities Citation Index	3 346 940	(retrospektiva do r. 1980)
Conference Proceedings Citation Index – Science	5 564 253	(retrospektiva do r. 1990)
Conference Proceedings Citation Index – SSH	439 339	(retrospektiva do r. 1990)

Důležitá je informace o začlenění Researcher ID do Web of Science. Problém při autorských rešerších v případě stejných nebo podobných příjmení je opravdu velmi nepříjemný. Researcher ID je nástroj, který v budoucnu umožní zpřesnit autorské rešerše. Je to však zatím pouze začátek cesty k odstranění aspoň jednoho z důvodů zkreslování výsledků vytěžených z Web of Science.

Na závěr David Horký věnoval pozornost EndNote Web, nástroji, který je zdarma k dispozici uživatelům Web of Science. Stačí se zaregistrovat a je možné tento software pro správu bibliografických citací používat kdykoli a odkudkoli. Podmínkou je použití této služby jednou za tři měsíce z počítače, kde je přístup do Web of Science. EndNote Web slouží k ukládání, pořádání a sdílení záznamů článků a jiných

dokumentů z elektronických informačních zdrojů licencovaných knihovnami i volně dostupnými na internetu.

Prezentace Davida Horkého je dostupná na webové stránce knihovny Ústavu makromolekulární chemie AV ČR <<http://www.imc.cas.cz/knihovna/novinky.htm>>

Za intenzivní spolupráce všech, kdo se podílejí na tvorbě článků, tedy autorů / autorek, informačních pracovníků/pracovnic a knihovnic/knihovníků se jistě časem podaří odstranit nepříliš vysoká, ale příliš drahá procenta chybiček, které ženou vzácné výsledky výzkumu a vývoje do studné zapomnění. Uvedené problémy však nemění nic na tom, že se jedná o jedinečný zdroj informací, naprosto nezpochybnitelného obsahu, který svou výběrovostí zaručuje přístup ke špičkovým výsledkům světové vědy.

BIBLIOGRAFIE

1. Horký, David: ISI Web of Knowledge. Ústav makromolekulární chemie AV ČR, v. v. i., 22. září 2009. Dostupné z: <<http://www.imc.cas.cz/knihovna/novinky.htm>>
2. Web of Knowledge : A festschrift in honor of Eugene Garfield. By Eugene Garfield, Blaise Cronin, Helen Barsky Atkins- Dostupné z: <http://books.google.com/books?id=8O1kwo56iLsC&pg=PA19&lpg=PA19&dq=isi+his+tory+garfield&source=bl&ots=EnG3vEYKOM&sig=mkZ8C9UqaH61AoClk86aaLPRYb4&hl=en&ei=OPHFSurgDJbwngOzvIK&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=5#v=onepage&q=isi%20history%20garfield&f=false>
3. Eugene Garfield: The Agony and the Ecstasy, The History and Meaning of the Journal Impact Factor on the International Conference Peer Review and Biomedical Publication, Chicago, Sept. 16, 2005.
4. Stephen J. Bensman: Garfield and the Impact factor. Annual Review of Information Science and technology, vol. 41 2007 pp. 93-155.
5. Benjamin M. Althouse at all: Differences in Impact Factor Across Fields and Over Time. Journal of the American Society for Information Science and technology vol. 60, 2009, pp 27-34
6. Claudia Contreras at all: The Current Impact Factor and the long term impact of Scientific Journals by discipline. A logistic diffusion Model estimation. Scientometrics, vol. 69 No. 3 pp. 689-695, 2006
7. Ráb, Petr – Kadlecová, Ivana: Hodnotíme vědu profesionálně?. *Inforum 2008*. Praha : Albertina icome, 2008. S. 1-7. ISSN 1801-2213. [INFORUM 2008. Konference o profesionálních informačních zdrojích /14./ Praha (CZ), 28.05.2008-30.05.2008]

1. ÚVOD

Internet mimo jiné změnil dlouho převládající zvyklosti v publikačním procesu. Možnost širokosáhlého rozšiřování informací, která byla vymezena etablovaným subjektům (např. média, vydavatelství), je dnes k dispozici kterémukoliv jednotlivci majícímu přístup k internetové síti. Vzniká tak velké množství obsahu převážně formou populárních weblogů. Ekonomická výhodnost online publikování však přináší výhody i organizacím z oblasti vědy a výzkumu, které touto cestou zveřejňují výsledky své činnosti.

Ačkoliv si to někteří lidé možná ani neuvědomují, veškerá online zveřejněná díla podléhají ochraně podle příslušné legislativy. Nakládání s těmito díly se v Česku, podobně jako v zahraničí, řídí Autorským zákonem. Autorské zákony ovšem mají své kořeny hluboko v minulosti, dávno před vznikem internetu, a pro použití v prostředí internetu jsou častokrát zastaralé nebo příliš restriktivní.

2. VEŘEJNÉ LICENCE

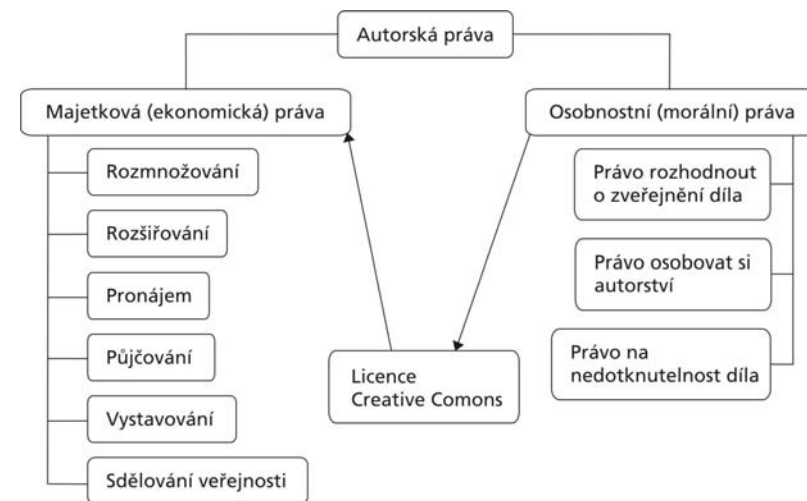
V reakci na tato omezení autorských zákonů se postupně vyvinulo několik typů tzv. veřejných licencí.

Tyto licence umožňují autorům stanovit jasná pravidla, za kterých by mělo sdílení a šíření autorských děl probíhat. Autor se svých autorských práv nevzdává (to ani dle českého Autorského zákona není možné), pouze je na základě veřejné licence přenáší na jejich nabyvatele a určuje, za jakých podmínek s nimi může nabyvatel nakládat. Veřejné licence posilují roli autora při vytváření politiky distribuce vlastního díla a zároveň napomáhají dodržování autorských práv tím, že srozumitelně vysvětlují podmínky jeho užití. Veřejné licence mají společná specifika, která se liší od tradičních licenčních smluv.

Společnými znaky veřejných licencí jsou tyto vlastnosti: [JANSA, 2008]:

- jsou poskytovány po celou dobu ochrany díla
- jsou poskytovány neurčitému okruhu osob
- získá je automaticky každý, kdo dílo v souladu s licencí užívá
- nabyvatelé licence jsou oprávněni dílo šířit
- licence je nabízena bezúplatně

Veřejné licence jsou poskytovány po celou dobu ochrany díla dle současného Autorského zákona (dále jen „AutZ“), tedy na dobu 70 let po smrti autora. Skutečnost, že veřejné licence jsou poskytovány neurčitému okruhu osob vychází z podstaty internetové sítě. V momentu, kdy dojde k online vystavení díla pod veřejnou licenci, má k němu přístup libovolný počet osob, které jsou k internetové síti připojeny. Dalším specifikem veřejných licencí je skutečnost, že je získá automaticky každý, kdo dílo v souladu s licencí užívá. Zde dochází k razantnímu posunu od tradičního pojetí licenčních smluv, neboť ke stvrzení licenční smlouvy odpadá nutnost doručit autorovi souhlas s licenčními podmínkami, realizovaný většinou podpisem konkrétní smlouvy. V případě veřejných licencí se za souhlas považuje samotné užití díla v souladu s licenčními podmínkami. Jedná se o zjednodušení procesu vzniku platné licenční smlouvy pro účely sdílení autorských děl různými (anonymními) uživateli Internetu. Veřejné licence dávají automaticky nabyvatelovi právo dílo dále šířit, ovšem za předpokladu dodržení licenčních podmínek. Samozřejmostí je, že jsou nabízeny bezúplatně. Poskytovateli z jejich udělení neplyne žádný finanční prospěch. První veřejné licence se objevily v 80. letech v souvislosti se šířením tzv. open source softwaru. Jednalo se o známou licenci GNU GPL, která se používá dodnes. Postupně se používání veřejných licencí přeneslo ze softwaru i na další typy autorských děl. Licence Creative Commons představují v současné době nejvíce používaný licenční model z rodiny veřejných licencí.

Obr. č. 1: vztah licencí Creative Commons a Autorského práva

3. CHARAKTERISTIKA LICENCÍ CREATIVE COMMONS

Licence Creative Commons (dále jen „CC licence“) byly poprvé světu představeny na sklonku roku 2002. Jejich tvůrcem je americký profesor práv a politický aktivista Lawrence Lessig, který je taktéž spoluzakladatelem neziskové organizace Creative Commons, jenž licence spravuje. Jedná se o soubor předem připravených licenčních smluv, jejichž prostřednictvím držitel autorských práv vyjadřuje podmínky, jak je možno se zveřejněným dílem zacházet. Licence je možno přiřadit na jakoukoliv formu autorského díla, kterou připouští v § 2, odst. 1 AutZ. Využity mohou být jak pro „hmotná“ díla, tak i pro díla v nehmotné podobě, především přenášené v rámci internetové sítě.

Z hlediska AutZ lze CC licence charakterizovat jako prostředek pro převod části majetkových práv autora k dílu na nabyvatele licence (nebo-li uživatele licencovaného díla). Držitel autorských práv uděluje svolení k výkonu svých majetkových práv k dílu za podmínek, které si prostřednictvím CC licence stanoví. Využití CC licence je tedy možné pouze u děl, u kterých stále trvají majetková práva autora. CC licence nikterak neomezuje užití volných děl, zákonné licence či jiné výjimky z ochrany autorského práva. Zároveň v žádném případě nezasahují do osobnostních práv autora. Nejlépe lze charakterizovat vztah CC licencí k autorským právům na základě níže uvedeného vyobrazení:

AutZ připouští možnost převodu majetkových práv autora k dílu formou licenční smlouvy. Nicméně u osobnostních práv autora tuto možnost vylučuje (§ 11, odst. 4). CC licence tuto skutečnost respektují, neboť z AutZ vycházejí: autor sám rozhoduje, zda-li dílo pod licenci vystaví (právo rozhodnout o zveřejnění díla), přičemž si na základě zvoleného typu CC licence určí, zda-li ostatním uživatelům umožní své dílo upravovat (právo na nedotknutelnost díla). Zároveň všechny CC licence obsahují podmínku, že uživatel, který dílo šíří či upravuje, má povinnost uvést údaje o původním autorovi díla (právo osobovat si autorství).

Licence CC tedy nikterak neomezuje ochranu autorských práv. Naopak jsou její extenzí a přizpůsobením zejména v internetovém prostředí, kde nakládání s autorskými díly vykazuje jiné parametry než je tomu v „analogovém“ světě.

3.1 Typy CC licencí

CC licence lze chápat jako jednotlivé kombinace poskytnutých a vyhrazených práv autora k dílu, které tvoří konkrétní typ CC licence. Zjednodušeně lze tato práva zobrazit jako tzv. licenční prvky. Ke každému licenčnímu prvku je přiřazen konkrétní, mezinárodně srozumitelný grafický symbol. Mezi licenční prvky, které označují poskytnutá práva autora, patří:

Symbol	Název	Práva k dílu
	Právo dílo šířit	Dílo je možné šířit, tzn. kopírovat, distribuovat a sdělovat veřejnosti
	Právo dílo upravovat	Dílo je možné samostatně pozměňovat či upravovat nebo jej jako celé či jako část zpracovat s jiným dílem

Tab. č. 1: poskytnutá práva autora

Právo dílo šířit znamená souhlas autora k vytváření kopií jeho díla a tyto kopie dále v nezměněné podobě šířit. Zároveň je možné licencované dílo šířit jako součást souborného díla (např. článek v časopisu, příspěvek ve sborníku). Právo dílo upravovat opravňuje uživatele dílo pozměnit, nebo-li zasáhnout do jeho obsahové integrity. Příkladem takového užití může být např. dramatizace, překlad literárního díla, úprava digitálních fotografií či remixování hudebních skladeb.

Vyhrazená práva autora jsou podmínky, za jakých je možné poskytnutá práva k dílu vykonávat. Pro tato práva existují následující licenční prvky:

Symbol	Název	Podmínky užívání díla
	Uveďte autora	Kdykoliv je dílo šířeno ve své změněné či nezměněné podobě, je nutno uvést údaje o původním autorovi a dílu
	Zachovejte licenci	Pokud uživatel dílo upraví, má povinnost výsledek své práce šířit pod stejnou licenci, jaká se vztahuje k podkladovému dílu
	Neužívejte dílo komerčně	Uživatelovi nesmí z užívání díla plynout zisk
	Nezasahujte do díla	Uživatel nesmí dílo upravovat

Tab. č. 2: vyhrazená práva autora

Prvek s názvem „uveďte autora“ obsahují všechny typy CC licencí. Údaje o autorovi a dílu je třeba uvést způsobem, který autor díla preferuje. Pokud tento způsob není znám, CC licence stanovují minimální povinný rozsah uvádění autorských údajů: jméno autora (nebo pseudonym), název díla a v případě úpravy díla také způsob, jakým bylo dílo upraveno. Povinnost zachovat licenci vychází z účelu, aby veškerá, následně vzniklá odvozená díla byla šířena pod stejnou licenci, jaká se vztahuje na původní dílo. Podmínka nekomerčního využití pramení z práva autora zakázat uživateli jakékoliv finanční obohacení na jeho úkor. Prvek „nezasahujte do díla“ je aplikací osobnostního práva autora na nedotknutelnost jeho díla.

Srozumitelnou kombinací licenčních prvků vzniká šest typů CC licencí. V tabulce č. 3 jsou seřazeny z hlediska možností nakládat s dílem od nejvíce liberální k nejvíce restriktivní.

Označení licence	Licenční prvky		Název licence
	Práva	Povinnosti	
BY			Uveďte autora
BY-SA			Uveďte autora – Zachovejte licenci
BY-NC			Uveďte autora – Neužívejte dílo komerčně
BY-ND			Uveďte autora – Nezasahujte do díla
BY-NC-SA			Uveďte autora – Neužívejte dílo komerčně – Zachovejte licenci
BY-NC-ND			Uveďte autora – Neužívejte dílo komerčně – Nezasahujte do díla

Tab. č. 3: typy CC licencí

Přestože se jednotlivé licence od sebe liší, několik vlastností mají společných [FITZGERALD, 2005] :

- při nakládání s dílem musí být uvedeny údaje o autorství
- nabyvatel licence nesmí technickými prostředky omezovat přístupnost díla
- každá vzniknuvší kopie licencovaného díla musí obsahovat odkaz na původní CC licenci
- CC licence jsou neodvolatelné (autor sice může licenci stáhnout zpět, ale nemá právo zasahovat do práv nabyvatele původní licence při nakládání s dílem)
- CC licence zanikají v případě porušení licenčních podmínek

3.2 Vrstvy licencí

CC licence jsou dnes nejvíce rozšířený model veřejných licencí. Oblíbené jsou především z důvodu jejich srozumitelnosti. Na rozdíl od ostatních typů veřejných licencí, používají pro zobrazení licenčních podmínek dvě vrstvy určené různým cílovým skupinám: zkrácený text pro běžného uživatele a text v plném znění. Zároveň se pro účely indexace používá speciální syntaxe metadat, na základě které je možné licencovaná díla v prostředí internetu vyhledat.

Text určený pro běžného uživatele obsahuje výčet poskytnutých a vyhrazených práv, které autor ke svému dílu přisoudil. Smyslem textu je seznámit uživatele se základními podmínkami při nakládání s dílem, aniž by byl nucen studovat kompletní text licence.

Hlavní důraz je kladen na srozumitelné vysvětlení licenčních podmínek i za pomoci výše uvedených grafických symbolů. Součástí zkráceného znění je odkaz na plné znění licence.

Plné znění licence je legislativně závazný dokument, který je vytvořen v souladu se stávajícím autorským právem. Kompletní text licence zahrnuje mimo jiné definici základních pojmů, podmínky pro poskytnutí licence, veškerá omezení licence, podmínky ukončení licence apod. Stejně jako v případě zkráceného znění, i text plného znění je vytvořen zvlášť pro každý typ licence.

Pro účely vystavení díla pod CC licenci se používají metadata ve vlastní formátové specifikaci s názvem Creative Commons Rights Expression Language (ccREL).¹ Jedná se o úpravu popisného modelu RDF s častým využitím Dublin Core. Metadata je možno pro své dílo manuálně vytvořit, nebo pomocí dostupných nástrojů vygenerovat.

3.3 Aplikace CC licencí

Aby bylo dílo pod licenci náležitě vystaveno, je nutné k dílu připojit text CC licence nebo odkaz na něho ve formátu URI. Jedině tímto úkonem dochází k právoplatnému návrhu na uzavření smlouvy dle AutZ, neboť uživatel má možnost seznámit se s vůlí autora prostřednictvím textu licence. V praxi se nejčastěji uplatňuje metoda uvedení URL adresy daného typu zvolené CC licence. České verze CC licencí jsou hostovány na serveru organizace Creative Commons pod následujícími URL adresami:

Uvedte autora 3.0 Česko (BY)
<<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/cz/>>

Uvedte autora-Zachovejte licenci 3.0 Česko (BY-SA)
<<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/cz/>>

Uvedte autora-Neužívejte dílo komerčně 3.0 Česko (BY-NC)
<<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/cz/>>

Uvedte autora-Nezasahujte do díla 3.0 Česko (BY-ND)
<<http://creativecommons.org/licenses/by-nd/3.0/cz/>>

Uvedte autora-Neužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko (BY-NC-SA)
<<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/cz/>>

Uvedte autora-Neužívejte dílo komerčně-Nezasahujte do díla 3.0 Česko (BY-NC-ND)
<<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/cz/>>

Způsob uvedení odkazu není v textu licence upraven. Je tedy plně v režii poskytovatele licence. Aby však bylo zřetelné, že je dané dílo skutečně vystaveno pod

¹ Více informací naleznete na: <<http://wiki.creativecommons.org/CcREL>>

CC licencí, doporučuje se k odkazu uvést grafické symboly licenčních prvků nebo samotných licencí, včetně věty oznamující v národním jazyce skutečnost, že dílo podléhá CC licenci. V tabulce č. 4 je zobrazen konkrétní příklad deklarace CC licence.

Tuto práci je kdokoliv oprávněn šířit, upravovat a jinak využívat za podmínek licence Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported nebo za podmínek české verze této licence, až bude k

Tab. č. 4: způsob deklarace licence

Pokud chce autor vystavit obsah svých webových stránek pod CC licenci, nabízí organizace Creative Commons na svém serveru možnost automatizovaného vytvoření deklarace CC licence ve formě HTML kódu prostřednictvím online generátoru dostupného na: <<http://creativecommons.org/license/?lang=cs>>. Generátor pracuje na principu online formuláře, kde je třeba zodpovědět následující otázky [CREATIVE COMMONS, 2002]:

Dovolit využití vašeho díla pro komerční účely?

Ano
Ne

Dovolit vytváření odvozených děl?

Ano
Ano, pokud uvedené dílo bude k dispozici pod stejnou (nebo podobnou) licenci
Ne

Na základě odpovědí jsou vygenerována metadata a odkaz na příslušnou licenci, který je potřeba vložit do HTML kódu stránky. Výsledkem je zobrazení oznámení, že stránky jsou vystaveny pod CC licenci, včetně uvedení jejího symbolu. Samozřejmostí je i možnost vlastní úpravy textu deklarace pomocí úpravy vygenerovaného HTML kódu. Zároveň se stránky stávají součástí indexu pro vyhledávání dle uživatelských práv prostřednictvím internetových vyhledávačů.

3.4 Vyhledávání licencovaných děl

Od roku 2002, kdy byly CC licence poprvé spuštěny, se počet licencovaných děl na internetu rychle zvyšuje. Zatímco na konci roku 2003 se minimální odhad pohyboval okolo 2 milionů děl, v polovině roku 2008 to bylo už 130 milionů [CREATIVE COMMONS, 2002]. Na tento vývoj reagovali přední poskytovatelé vyhledávacích služeb na internetu, ale také organizace, zájmové skupiny a komunity, které sympatizují s volným sdílením autorských děl.

Obsah licencovaných webových stránek je dnes možné vyhledávat přes známé vyhledávače **Google** (<http://www.google.cz/advanced_search?hl=cs>) a **Yahoo**

(<<http://search.yahoo.com/web/advanced?ei=UTF-8>>) pomocí volby v rámci pokročilého vyhledávání. Samostatné digitální fotografie je možno vyhledávat pomocí nástroje Flickr (<<http://www.flickr.com/search/advanced/>>), největší otevřené databáze digitálních fotografií na internetu. Velkou podporu CC licencím vyjadřuje největší archiv webu Internet Archive (<<http://www.archive.org>>), který poskytuje uživatelům prostor na sdílení různých licencovaných materiálů (e-book, zvukové dokumenty, fotografie, vzdělávací materiály) a zároveň umožňuje vyhledávání v jednotlivých kolekcích.

Projektů a portálů, obsahující volně přístupné databáze CC licencovaného materiálu určitého formátu, je veliké množství. Jejich neustále aktualizovaný registr je k dispozici zde: (<http://wiki.creativecommons.org/Content_Curators>).

4. LICENCE CREATIVE COMMONS V ČESKÉM PROSTŘEDÍ

4.1 Česká verze licencí Creative Commons

Přestože byly licence CC původně vytvořeny pro americké prostředí, jejich myšlenka se rychle přenesla do celého světa. Licence postupně začaly využívat i autoři jiné než americké provenience. Postupem času vznikla mezinárodní iniciativa s cílem vytváření národních verzí CC licencí. Organizace Creative Commons pro účely koordinace prací při vytváření národních verzí licencí zřídila kancelář se sídlem v Berlíně. Národní verze vycházejí z obecné verze licenčního ujednání, jsou vytvořeny v národním jazyce a přizpůsobeny příslušnému právnímu řádu dané země. V současné době je k dispozici 52 různých národních verzí CC licencí, z nichž největší procento zastupují země Evropského kontinentu.

V České republice byla česká verze CC licencí v rámci tiskové konference uvedena 16. dubna 2009. Vytvořilo ji sdružení Iuridicum Remedium ve spolupráci s Národní knihovnou České republiky a Ústavem práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního při Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Při vytváření textu licence autoři přihlíželi zejména k aktuálnímu znění českého autorského zákona, aby text licence byl z věcného a terminologického hlediska v souladu.

4.2 Licence Creative Commons a Autorský zákon

Vytvoření české verze CC licence by bylo zbytečné, kdyby česká legislativa neuznávala způsob uzavírání licenčních smluv dle principu veřejných licencí. V tom případě by existoval nástroj, jehož využití by provázely pochybnosti o právní jistotě.

CC licence, stejně jako veškeré veřejné licence, byly koncipovány tak, aby minimalizovaly administrativní požadavky uzavření licenční smlouvy. Držitel autorských práv, který na internetu vystaví pod veřejnou licenci dílo, jej poskytuje za licenčních podmínek neuzavřenému okruhu osob, nebo-li každé osobě, která si k dílu vytvoří přístup. Licenční smlouva je automaticky uzavřena v okamžiku, kdy uživatel s dílem dle licenčních podmínek naloží. Aniž by kdokoliv autora obtěžoval, ve finále

vznikne tolik smluv, kolik je uživatelů. V okamžiku, kdy je smlouva uzavřena, odpadá povinnost uživatele osobně vyzoomět autora vždy, když chce s dílem dle licenčních podmínek naložit.

Autorský zákon dlouho opomíjel specifika způsobu uzavírání veřejných licencí ve své úpravě licenčních smluv (§ 46-55). Z tohoto důvodu se licenční smlouvy uzavíraly podle ustanovení Občanského zákoníka² (§ 43-51), který upravuje smlouvy jako nepojmenované. Občanský zákoník klade na právoplatné uzavření smlouvy dva základní požadavky: adresnost návrhu na uzavření smlouvy (tzn. poskytovatel licence je povinen učinit návrh na uzavření smlouvy jedné nebo více určitým osobám) a adresné doručení akceptace návrhu na uzavření smlouvy (tzn. nabyvatel licence je povinen adresně poskytovatele licence vyzoomět, že s licenčními podmínkami souhlasí). Těmto požadavkům není možné při využití veřejné licence dostát. Z tohoto důvodu nebylo možné právoplatně užívat díla na základě veřejné licence, neboť nedošlo k uzavření licenční smlouvy.

Praxe se změnila 25. dubna 2006 v souvislosti s datem účinnosti novely Autorského zákona č. 216/2006 Sb., která obecnou úpravu licenčních smluv (§ 46) rozšířila o následující odstavce [Česko, 2006]:

(5) O podání návrhu na uzavření smlouvy jde i tehdy, směřuje-li projev vůle vůči neurčitému okruhu osob

(6) S přihlédnutím k obsahu návrhu nebo k praxi, kterou strany mezi sebou zavedly, nebo zvyklostem může osoba, které je návrh určen, vyjádřit souhlas s návrhem na uzavření smlouvy provedením určitého úkonu bez vyzoomění navrhovatele tím, že se podle ní zachová, zejména že poskytne nebo přijme plnění. V tomto případě je přijetí návrhu účinné v okamžiku, kdy byl tento úkon učiněn

Vložením těchto dvou odstavců, které pregnantně vystihují charakteristiku uzavírání veřejných licencí, byl vytvořen právní základ pro využívání CC licencí v České republice.

5. ZÁVĚR

CC licence mají na rozdíl od ostatních typů veřejných licencí jednu velkou výhodu: podporu široké základny uživatelů. Organizaci Creative Commons, která licence od roku 2002 provozuje, se podařilo vytvořit a sjednotit mezinárodní síť³ autorů, promotérů, právníků, vědeckých pracovníků a osob dalších profesí, které licence provozují a rozvíjejí na národní i mezinárodní úrovni. Pro podporu využívání CC licencí spustila Organizace Creative Commons dva rámcové programy: Science Commons⁴ se

² Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník ve znění pozdějších předpisů

³ Ke dni 7.9.2009 je tato síť tvořena zástupci z 52 států

⁴ Více informací na: <<http://sciencecommons.org/>>

zabývá aplikací CC licencí v oblasti vědy a výzkumu a ccLearn⁵ se věnuje sektoru vzdělávání, zejména projekty na vytváření výukových materiálů.

Vedle toho patří organizace k promotérům otevřeného přístupu k informacím (open access), který je možno vytvořit vystavením díla po licenci CC-BY (podmínka uvedení autora). Významní open acces nakladatelé, např. Public Library of Science (<www.plos.org>) nebo Biomed Central (<<http://www.biomedcentral.com>>) již tuto licenci využívají.

Více informací o CC licencích a jejich české verzi naleznete na stránkách <www.creativecommons.cz>.

6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. CREATIVE COMMONS. Creative Commons. [online]. 2002-, [cit. 2009-04-22] Dostupné z WWW: <<http://creativecommons.org/license/?lang=cs>>
2. Česko. Zákon č. 121/2001 Sb., o právu autorském, a právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Dostupný z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/autorsky/>>
3. Česko. Zákon č. 216/2006 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. [cit. 2009-04-22] In Sbíрка zákonů České republiky. 2006, částka 72, s. 2707-2727. Dostupný také z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2006/sbo72-06.pdf>>
4. Česko. Zákon č. 40/1965 Sb., Občanský zákoník (ve znění pozdějších předpisů). [online]. [cit. 2009-04-22]. Dostupné z WWW: <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcanzak/>>
5. FITZGERALD, Brian. Open Content Licensing (OCL) for Open Educational Resources [cit. 2009-04-22] In: *Proceedings OECD Expert Meeting on Open Educational Resources. Malmö, 2005* Dostupný také z WWW: <<http://eprints.qut.edu.au/archive/00003621>>
6. JANSÁ, Petr. Právní aspekty implementace projektu „Creative Commons“ v České republice. [cit. 2009-04-22] Praha, 2008. 99 s., 6. s. příl. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Právnická fakulta. Dostupný také z WWW: <http://www.creativecommons.cz/wp-content/uploads/dp_petr_jansa_komplet_xmp.pdf>

⁵ Více informací na: <<http://learn.creativecommons.org>>

V roce 2007 se zúčastnil konference Inforum americký specialista na rešeršní činnost pan profesor Péter Jacsó s přednáškou, ve které porovnával výsledky rešerší ve dvou významných bibliograficko-citačních databázích Web of Science a Scopus s výsledky získanými na vyhledávači vědeckých webových stránek Google Scholar, který pracuje na úrovni článků a má svůj vlastní index citovanosti, tedy poskytuje podobné výsledky jako tyto databáze. Web of Science v této studii dopadl nejlépe. A to autor šel opravdu do podrobností a zabýval se mj. úplností ročníků jednotlivých titulů. (1)

Citační vyhledávání se v praxi ukázalo jako neúčinnější, protože citované dokumenty jsou spojené s obsahově nejbližšími pracemi. (1) Citační vyhledávání až donedávna poskytovaly pouze klasické placené databáze – Science Citation Index (1963), Social Science Citation Index (1973), Arts and Humanities Citation Index (1981). Web of Science – elektronická verze indexů byla spuštěna v roce 1997 a databáze Scopus v roce 2004. Journal Citation Reports určující impakt faktor vzniká v roce 1976. V současnosti je trendem v oblasti knihovnictví a informační vědy a elektronických informačních zdrojů doplňování citačních vazeb do databází – např. EBSCO. (1)(4)(7)(8).

Web of Science je základním elektronickým, informačním zdrojem, který je uznán pro hodnocení výsledků v oblasti vědy a výzkumu v ČR, společně s databází Scopus a ERIH (od roku 2008). (2)

27. 2. 2008 uspořádala KNAV seminář „Web of Knowledge“, kde byly prezentovány nejnovější změny v databázi, která je pro oblast vědy a výzkumu nejdůležitější na celém světě. Lucie Vavříková z Technologického centra AV ČR o něm podala podrobnou zprávu pro časopis Ikaros (3).

Během přednášky se představili Ann Kushmerick a David Horký z ISI Thomson Reuters. Cílem přednášky Ann Kushmerick (4) bylo představení nástrojů pro hodnocení výzkumu. ISI, nyní součást Thomson Reuters, je největším světovým poskytovatelem vědeckých informací (časopisy, patenty, biomedicínké informace) a nástrojů pro jejich analýzu. Bibliometrie je dle Henry Smalla z Thomson Reuters, „statistická analýza bibliografických údajů, zejména v oblasti vědecké a technické literatury. Měří množství vědecké aktivity v rámci předmětové kategorie, časopisu, země, předmětu a jiných oblastí zájmu.“ „Citacemi lze měřit využívání, přijímání, užitečnost, vliv, význam a vliv, ale ne kvalitu. Pro posouzení kvality je nezbytný lidský faktor.“ (4) Současné elektronické zdroje nabízejí velké množství různých údajů, které mohou být součástí

hodnocení výsledků vědecké práce, avšak bez účasti autorit v jednotlivých oborech v tomto procesu může být jejich použití zavádějící.

WEB OF SCIENCE WITH CONFERENCE PROCEEDINGS 2009

Takto se nyní databáze nazývá. V roce 2008 byla Web of Science rozšířena o sborníky z konferencí (ISI Proceedings). Lze prohledávat v celé bázi nebo v jednotlivých jejích částech. Retrospektiva Science Citation Index Expanded (SCIE) od roku 1945 a Social Science Citation Index a Arts and Humanities od 1980, Conference Proceedings Citation Index – Science a Social Science and Humanities od 1990.

Conference Proceedings Citation Index

Dříve ISI Proceedings. Obsah tvoří příspěvky z mezinárodních konferencí, symposií, seminářů, kolokvií a jednání. Dle obsahového zaměření rejstříky pro přírodní a technické vědy a medicínu a pro společenské a humanitní vědy. Citace jsou v databázi od října 2008. V ČR zpřístupněno od listopadu 2008. Obsahují nové informace, které ještě nebyly publikovány časopisech. Některé články se v časopisech vůbec neobjeví. Databáze obsahuje 5,4 mil. záznamů. Zachycuje 3 000 konferencí ročně.

Čínské jazykové rozhraní

Samostatný citační rejstřík zaměřený na čínský výzkum. Zpracovaný ve spolupráci s Čínskou akademií věd.

Citation Map

Citační mapa je zaměřena na jednotlivé články, z jejichž záznamu se k ní lze také dostat. Slouží k rychlé a přehledné a souhrnné informaci. Lze si vybrat z více možností. U každého článku lze sledovat citace v jedné nebo dvou generacích, a to buď dopředu (Forward – Times cited) nebo dozadu (Backward – Cited references) a nebo dohromady.

Citace se řadí zprava doleva dle vybraného kritéria. Na konci jsou uvedené nezařaditelné citace, u kterých chybí některá pole. Dvojitým poklepním se v pravém rohu objeví záznam vybrané citace. Lze otevírat a zavírat skupiny citací a pomocí tlačítek na horní liště vpravo vrátit do základních poloh. Lze jimi pohybovat pomocí myši a tak si vybrané přibližovat.

Údaje o financování projektů ve Web of Science

V záznamech od roku 2008 se objevují údaje o financování výzkumu. V tabulce – název agentury (Funding Agency) a číslo grantu (Grant Number), a toto stejné v textové podobě. Název agentury a číslo grantu jsou také vyhledávací pole. Názvy financujících institucí se vyskytují v různých variantách a znemožní jednoznačný výsledek rešerší. I tento údaj by měl co nejdříve zavést jednoznačnou identifikaci, stejně jak v současnosti je snaha u vědců a institucí.

Název agentury	2008	2009
Czech Academy of Sciences	60	79
Academy of Sciences of the Czech Republic	32	501
ASCR – u názvu jednotlivých ústavů	62	92
GACR	94	161
Grant Agency of the Academy of Sciences of the Czech Republic	45	88
Grant Agency of the Czech Republic	214	327
Agency of AS CR	4	8
Czech Grant Agency	40	46

Researcher ID

<<http://www.researcherid.com/>>

volně dostupný portál
on-line vědecká komunita
webová služba z produkce Thomson Reuters
jednoznačná identifikace vědců
otevřená možnost pro vědce celého světa
informace o institucích v průběhu života autora
propojeno s Web of Science a EndNote Web

registrovat lze prostřednictvím Web of Science nebo přes
ResearcherID.com

profily jsou průběžně aktualizovány z Web of Science
v současné době se ve Web of Science tento údaj neobjevuje, ale bude
v nejbližší době zařazen

alfanumerický údaj
A-1234-2009

A, B, C

údaj o roce registrace od 2008

autoři mohou sami aktualizovat informace o sobě (doplňovat změny institucí
a nové publikace)

profily jsou zveřejňovány na základě souhlasu autorů
neregistrovaní uživatelé mohou vyhledávat ve veřejně přístupných údajích
významná pomůcka zejména při autorských rešerších, v případě změny
instituce, pro vyloučení duplicit jmen

Community Forum

<<http://community.thomsonreuters.com/ts/?category.id=researcherid>>

články registrované u DOI, mají v záznamu ikonu pro propojení do
plnotextových databází.

Researcher ID Labs

V současné době se připravují **Researcher ID Badge** – symbol pro profil, který lze umístit na webovou stránku nebo na blog. **Collaboration Network** graficky znázorňuje spolupracující autory, kategorie, země vydání instituce a mapu. **Citing Articles Network** vizualizuje stejným způsobem články, které vybraného autora citují. Přístup je z profilu autora z horní části – Preview the New Features Labs.

UT – jedinečná identifikace záznamu publikace ve Web of Science

Jedinečné číslo bibliografického záznamu ve WOS. Lze ho zjistit až po uložení výsledků nebo jejich odeslání na e-mailovou adresu. Od roku 2009 je tento údaj nezbytný pro údaje do ASEP a RIV.

JOURNAL CITATION REPORTS 2009

Impakt faktor patří mezi nejvýznamnější ukazatele pro hodnocení výsledků vědecké práce, i když není samospasitelný a je důležitý zejména pro oblast přírodních, technických a lékařských věd. Časopis získá impakt faktor na základě citovanosti jeho článků. Než je časopis zařazen do Web of Science je 3 roky sledován. I zde se však vyskytují výjimky. Časopis Biomicrofluidics, vydávaný American Institute of Physics, začal vycházet v lednu 2007, je Open Access, a již v roce 2008 má IF 2,318.

Nové v Journal Citation Reports

– 5-letý impakt faktor (Five-Year Impact Factor)

- poskytuje další pohled na časopis
- porovnáním s dvouletým impakt faktorem je ihned patrná změna, zda se určitý rok časopisu dařilo či ne vzhledem k víceletému průměru
- výpočet obdobný jako u klasického dvouletého impakt faktoru
- **Journal Ranking and Impact Factor Boxplot**
- postavení časopisu v předmětových kategoriích, ve kterých je zařazen
- uvádí počet časopisů v předmětové kategorii, pořadí časopisu a čtvrtinu předmětové kategorie, ve které se nachází
- krabicový graf (Box Plot) poskytuje vizuální zobrazení postavení časopisu v předmětové kategorii, event. kategoriích

Journal Rank in Categories: [JOURNAL RANKING](#)

Rank in Category: **PHYSICAL REVIEW A**

Journal Ranking 1/

For 2008, the journal **PHYSICAL REVIEW A** has an Impact Factor of **2.908**.

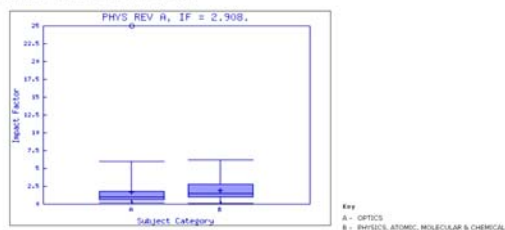
This table shows the ranking of this journal in its subject categories based on Impact Factor.

Category Name	Total Journals in Category	Journal Rank in Category	Quartile
OPTICS	64	6	Q1
PHYSICS, ATOMIC, MOLECULAR & CHEMICAL	31	6	Q1

Category Box Plot 1/

For 2008, the journal **PHYSICAL REVIEW A** has an Impact Factor of **2.908**.

This is a box plot of the subject category or categories to which the journal has been assigned. It provides information about the distribution of journals based on Impact Factor values. It shows median, 25th and 75th percentiles, and the extreme values of the distribution.

Hodnocení dle eigenfaktoru – dva indikátory:

Eigenfactor Score – zaměřený na časopis

Article Influence Score – zaměřený na článek

- **EigenFactor.org**
<<http://www.eigenfactor.com/>>
- volně přístupná databáze založená na údajích z Journal Citation Reports (Thomson Reuters (Scientific)) a sponzorovaná Bergstrom Lab (University of Washington) a s údaji z portálu JournalPrices.com
- podrobnou informaci naleznete v článku Lucie Vavříkové v časopisu Ikaros (5)
- v podnázvu Ranking and Mapping Scientific Knowledge, což přesně vystihuje vše, co databáze nabízí:
 - jedním z dalších ukazatelů k hodnocení výsledků vědecké práce
 - lze zjišťovat a sledovat vývoj jednotlivých časopisů, předmětových kategorií, oborů různým způsobem zobrazené
 - cost-effectiveness search zahrnuje ceny časopisů vzhledem k indikátorům eigenfaktor
 - interaktivní mapy, pohyblivé mapy, vizuální znázornění vývoje časopisů, předmětových kategorií a oborů na základě indikátorů eigenfaktoru
- retrospektiva 1995–2007 s využitím údajů Thomson Reuters
- popis výpočtu naleznete na webové stránce EigenFactor.org
- algoritmus podobný jako používá Google
- pouze pro 2005 údaje i jiné než získané z Web of Science
- pro výpočet indikátorů se používají údaje za posledních 5 let
- pro vyhledávání možno použít vlastní předmětové kategorie EigenFactor.org nebo podobnější třídění Journal Citation Reports

Praktické informace v Journal Citation reports

JCR a Ulrich

Databáze JCR je propojena do speciální časopisecké databáze Ulrich's Periodicals Directory a z té dále prostřednictvím služby SFX do plnotextových databází (platí pro KNAV):

Rank	Journal Title	ISSN	Total Citas	Impact Factor	5-Year Impact Factor	Immediacy Index	Citable Items	Cited Half Site	Citing Half Site
1	NATURE	0028-0836	443967	31.424	31.210	8.124	999	8.5	4.9

Journal Information 1/

Full Journal Title: NATURE
PISO Abbrev. Title: Nature
JCR Abbrev. Title: NATURE
ISSN: 0028-0836
Issues/Year: 51
Language: ENGLISH
Journal Country/Territory: ENGLAND
Publisher: NATURE PUBLISHING GROUP
Publisher Address: MACMILLAN BUILDING, 4 CRINAN ST, LONDON N1 9XX, ENGLAND
Subject Categories: MULTIDISCIPLINARY SCIENCES

Eigenfactor™ Metrics
Eigenfactor™ Score
1.76407
Article Influence™ Score
17.276

Additional Links
SFX SERVICES

The screenshot shows the Ulrich's Periodicals Directory interface. At the top left is the logo 'ULRICH'S PERIODICALS DIRECTORY™' with the tagline 'The global source for periodicals information since 1932'. To the right is the logo for 'KNIHOVNA AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY'. Below the search bar, the source is identified as 'Nature [0028-0836]'. A section titled 'Nature: international week' is highlighted. Below this, there are buttons for 'Basic Description', 'Other Editions/Formats', and 'Index'. A 'Click highlighted text for a new search on the Table of Contents:' button is also visible. The 'Table of Contents' section shows the ISSN: 0028-0836. On the right side, there are several 'Full Text' links with availability information, such as 'Full text available via EBSCOhost Academic Search Complete' and 'Full text available via ProQuest 5000 International'.

Nové produkty ISI Thomson Reuters

JADE – Journal Analysis Database Expanded

Analytický nástroj – analýza autorů a předplatitelů

<<http://science.thomsonreuters.com/press/releases/8444341/>>

<http://thomsonreuters.com/products_services/science/science_products/az/journal_analysis_database_ex?parentKey=441594>

spojení s Ringgold databází OpenIdentify

<http://www.ringgold.com/identify_new/cfm/si_pd.cfm?pid=24>

<<http://www.ringgold.com/>>

<http://www.ringgold.com/openrpf/cfm/si_pd.cfm>

poskytuje informace o 100 000 institucích předplácejících elektronické časopisy

každá má jednoznačný identifikátor Ringgold ID

využívá 40 vydavatelů

nutná registrace

Analýzy zaměřené na země, instituce a vědce

Kromě analýz, které jsou možné ve Web of Knowledge poskytuje ISI ještě možnost speciálních analýz na základě databází v MS Access. Jsou zaměřené různě, na země, instituce, vědu celkově. Lze mezi sebou jednotlivé položky porovnávat. Patří sem:

Science Indicators – MS Access

Essentials Science Indicators (ESI)

University Science Indicators (USI)

Citation Reports – MS Access

Citation Reports (National, Institutional, Personal, Topical)

National Science Indicators
Research Trends
Custom Analysis
In Cites – spuštěné v březnu 2009

Závěr

Trendem současné éry Internetu a současně i komunikace informací v oblasti vědy a výzkumu, je otevřenost, spolupráce a komunikace – rysy Open Access a Web 2.0 (Open Access Publishing, Open Source, Open Archive Initiative, repositoria, preprintové servery, Wikipedia, digitální knihovny – Europeana, Project Gutenberg, Open Archive, Project Gutenberg, Google Books aj.) Je to otevřená možnost spolupráce pro každého, kdo má zájem Open Source programy pro knihovny se vyvíjejí rychleji než klasický firemní software. (12) Několik informací o Open Access zdrojích: v roce 2004 byla provedena srovnání Wikipedie a encyklopedie Brockhaus a Encarta. (10) V celkovém hodnocení Wikipedie zvítězila. V roce 2005 vyšel v časopise Nature článek (11), který porovnával Wikipedii a encyklopedii Britannica. I zde byly výsledky pro Wikipedii příznivé. Miliony knih je digitalizováno, a kde to umožňují autorská práva – jsou volně přístupné.

Otevřené jsou uživatelům i klasické licencované elektronické informační zdroje. Na každé stránce nabízejí odkazy pro zpětnou vazbu. Počítač je přece jen rychlý, ale nezbytná je intelektuální spoluúčasť. Je potřeba tyto možnosti podporovat, nebránit se jim a tím se spolupodílet na lepší kvalitě elektronických informačních zdrojů. Příkladem je webová služba Researcher ID, která je volně dostupná co se týče informací, s jejichž zveřejněním autoři souhlasí a která slouží k jednoznačné identifikaci vědců. Existuje teprve druhým rokem a je k dispozici všem vědeckým pracovníkům na světě.

Bibliografie

1. Ikaros, redakce. WORKSHOP A: Vyhledávání citací: Google a další zdroje (Péter Jacsó). *Ikaros* [online]. 2007, roč. 11, č. 5/2. [cit. 2007-05-21]. Dostupné z: <<http://www.ikaros.cz/node/4099>>. URN-NBN:cz-ik4099. ISSN 1212-5075.
2. <<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=782>>
<<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=501436>>
<<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=505233>>
3. Vavříková, Lucie. Citační databáze Web of Science a další produkty Thomson Reuters pro hodnocení vědeckých výstupů – aktuální novinky. *Ikaros* [online]. 2009, roč. 13, č. 4. [cit. 2009-04-06]. Dostupné z: <<http://www.ikaros.cz/node/5372>>. URN-NBN:cz-ik5372. ISSN 1212-5075.
4. Kushmerick, Ann: Thomson Reuters: Solutions for Research Evaluation. Focus on Czech Republic. Praha, AV ČR 27. 2. 2009.
5. Vavříková, Lucie. Hodnocení a mapování vědy pomocí portálu Eigenfactor.org. *Ikaros* [online]. 2008, roč. 12, č. 8. [cit. 2008-08-06]. Dostupné z: <<http://www.ikaros.cz/node/4935>>. URN-NBN:cz-ik4935. ISSN 1212-5075.

Iva Bartoničková
**HIRSCH-INDEX –
 PRAKTICKÉ RADY
 PRO VYHLEDÁVÁNÍ
 V DATABÁZÍCH WOS
 A SCOPUS**

6. Journal Cost-Effectiveness 2006-8 BETA
 <<http://www.journalprices.com/>>
7. Tenopir, C.: The power of citation searching.
 Library Journal; 126 (18) 1 Nov 2001, p.39-40
8. Jezzard, H.: ISI launches new portal.
 Information World Review; (175) Dec 2001, p.6
9. <http://admin-apps.isiknowledge.com/JCR/help/h_jrninfo.htm#jrnrec>
10. P. Kadlec. Wikipedie – otevřená encyklopedie. Zpravodaj ÚVT MU. ISSN 1212-0901, 2007, roč. XVII, č. 3, s. 1-5. Dostupné z:
 <<http://www.ics.muni.cz/zpravodaj/articles/543.html>>.
11. Gildes, Jim. Internet encyclopaedias go head to head. Nature. 2005, vol. 438, no. 7070, p. 900-901. . Dostupné z:
 <http://obe.wikispaces.com/file/view/nature_15dec2005_wikipedia.pdf>.
12. Jansa, Václav: Využití OSS v knihovnictví, příp. ve školství. Seminář k využití Open Source Software / Free Software v knihovnách. STK 4. listopadu 2008.
13. Horký, David: ISI Web of Knowledge.
 Ústav makromolekulární chemie AV ČR, v. v. i., 22. září 2009. Dostupné z:
 <<http://www.imc.cas.cz/knihovna/novinky.htm>>
14. Web of Knowledge : a festschrift in honor of Eugene Garfield. By Eugene Garfield, Blaise Cronin, Helen Barsky Atkins- Dostupné z:
 <http://books.google.com/books?id=8O1kwoS6iLsC&pg=PA19&lpg=PA19&dq=isi+history+garfield&source=bl&ots=EnG3vEYKOM&sig=mkZ8C9UqaH61AoClk86aaLPRYb4&hl=en&ei=OPHFSurgDJbwngO2vIK&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=5#v=onepage&q=isi%20history%20garfield&f=false>

Hirschův index (H-index) je číselný ukazatel, který patří k hodnotícím prvkům publikační aktivity vědeckých pracovníků.

H-index uvádí databáze Web of Science a Scopus. Lze ho vypočítat i ručně. H-index závisí na citačních ohlasech, tj. indexech jednotlivých prací autora. Při sestupném seřazení publikací podle citačních indexů je snadné H-index vypočítat:

H-index je číslo, které se rovná pořadovému číslu, které je menší nebo rovno citačnímu indexu.

Příklad: H-index = 2, když

Pořadové číslo	počet citací autora (citační index)
1.	7
2.	3
3.	2

Příklad: H-index = 3, když

Pořadové číslo	počet citací autora (citační index)
1.	8
2.	5
3.	3
4.	1

VYHLEDÁVÁNÍ H-INDEXU V DATABÁZI WEB OF SCIENCE

Hirschův index se v databázi vypočítá na základě určitých kritérií. Vždy se musí vyhledávat pomocí autorské rešerše (nikoliv pomocí citační analýzy). Rozdíl je, zda vyhledáváme jednoznačné jméno autora nebo jméno, které se v databázi vyskytuje u více autorů (shoda jmen).

U jednoznačného jména (tj. jména, které v databázi patří pouze jednomu autorovi) je postup jednoduchý.

Příklad č. 1

Search for:

vrblkova j in Author
 Example: O'Brian C* OR OBrian C*
 Need help finding papers by an author? Use [Author Finder](#).

Results Author=(vrblkova j)
 Timespan=All Years, Databases=SCI-EXPANDED, SSCI, ASHCI, CPCI-S, CPCI-SSH, IC, COR-EXPANDED
 Results: 67 Page 1 of 2 Go
 Sort by: Latest Date
 Print, E-mail, Add to Marked List, Save to EndNote Web, Save to EndNote, RefMan, ProCite, more options, Analyze Results, Create Citation Report

1. Title: Beta cell function and insulin sensitivity in women with polycystic ovary syndrome: Influence of the family history of Type 2 diabetes mellitus
 Author(s): Vrblkova J, Bendlova B, Vanikova M, et al.
 Source: GYNECOLOGICAL ENDOCRINOLOGY Volume: 25 Issue: 9 Pages: 597-602 Published: 2009
 Times Cited: 9

Autorskou rešerší na jméno **Vrblkova J** (endokrinologie) dostaneme 67 prací zahrnutých v databázi WOS (viz obr. nahoře)

H-index zjistíme kliknutím na pole **Create Citation Report** (viz obr. nahoře – vyznačené vpravo)

Citation Report Author=(vrblkova j)
 Timespan=All Years, Databases=SCI-EXPANDED, SSCI, ASHCI, CPCI-S, CPCI-SSH, IC, COR-EXPANDED
 This report reflects citations to source items indexed within Web of Science. Perform a Cited Reference Search to include citations to items not indexed within Web of Science.

Published Items in Each Year

Year	Published Items
1993	0
1994	0
1995	0
1996	0
1997	0
1998	0
1999	0
2000	0
2001	0
2002	0
2003	0
2004	0
2005	0
2006	0
2007	0
2008	0
2009	0

Citations in Each Year

Year	Citations
2009	9
2010	0
2011	0
2012	0
2013	0
2014	0
2015	0
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0
2023	0
2024	0

Results found: 67
 Sum of the Times Cited [?]: 338
 View Citing Articles
 View without self-citations
 Average Citations per Item [?]: 5.04
 H-index [?]: 12

H-index = 12

U autora, jehož jméno se shoduje s jinými autory je postup komplikovanější. Musíme zvolit určitá vymezení, kritéria, která nám databáze nabízí.

Příklad č. 2

Autor: **Neuzil P**
 Počet prací: 94

Languages
 Countries/Territories Refine
 USA (65)
 CZECH REPUBLIC (50)
 SINGAPORE (33)
 ITALY (13)
 GERMANY (10)
 more options / values...
 For advanced refine options, use Analyze Results

Po omezení země v poli **Countries/Territories** na Českou republiku se výběr zúží na 50 výsledků (viz obr. nahoře). Dalším omezením v poli **Subject Areas** získáme výběr všech oblastí týkajících se oboru autora (v tomto případě je to lékařství, kardiologie) a výsledkem je 46 prací (viz obr. dole).

Subject Areas Refine Exclude Cancel Sort these by: Record Count
 The first 100 Subject Areas (by record count) are shown. For advanced refine options, use Analyze results
 CARDIAC & CARDIOVASCULAR SYSTEMS (46) CHEMISTRY, MULTIDISCIPLINARY (1) MEDICINE, GENERAL & INTERNAL (1)
 HEMATOLOGY (15) CHEMISTRY, PHYSICAL (1) PHYSICS, APPLIED (1)
 PERIPHERAL VASCULAR DISEASE (15) ELECTROCHEMISTRY (1) PHYSICS, ATOMIC, MOLECULAR & CHEMICAL (1)
 CHEMISTRY, ANALYTICAL (1) INSTRUMENTS & INSTRUMENTATION (1)
 Refine Exclude Cancel Sort these by: Record Count

Results Author=(neuzil p)
 Refined by: Countries/Territories=(CZECH REPUBLIC) AND Subject Areas=(CARDIAC & CARDIOVASCULAR SYSTEMS OR MEDICINE, GENERAL & INTERNAL OR HEMATOLOGY OR PERIPHERAL VASCULAR DISEASE)
 Timespan=All Years, Databases=SCI-EXPANDED, SSCI, ASHCI, CPCI-S, CPCI-SSH, IC, COR-EXPANDED
 Results: 46 Page 1 of 1 Go
 Sort by: Latest Date
 Print, E-mail, Add to Marked List, Save to EndNote Web, Save to EndNote, RefMan, ProCite, more options, Analyze Results, Create Citation Report

1. Title: The esophageal effects of cryoenergy during cryoablation for atrial fibrillation
 Author(s): Ahmed H, Neuzil P, d'Avella A, et al.
 Source: HEART RHYTHM Volume: 6 Issue: 7 Pages: 962-969 Published: JUL 2009
 Times Cited: 1

Kliknutím na pole **Create Citation Report** se vypočítá H-index (viz obr.dole)

Results found: 46
 Sum of the Times Cited [?]: 252
 View Citing Articles
 View without self-citations
 Average Citations per Item [?]: 5.48
 H-index [?]: 8

Kritéria je nutné volit individuálně, není na to všeobecně dané pravidlo. Problémem zůstává stejné jméno u dvou nebo více autorů, kteří se zabývají stejným oborem.

VYHLEDÁVÁNÍ H-INDEXU V DATABÁZI SCOPUS

V databázi SCOPUS platí (stejně jako v databázi WOS) rozdíl ve vyhledávání jednoznačného jména autora a shodného jména více autorů. Při vyhledávání H-indexu zvolíme vyhledávání dle autora – **Author Research**. Jako příklady je možné uvést stejná jména, která jsme vyhledávali v databázi WOS. Tím také zjistíme, že H-index nemusí být v obou databázích stejný, takže je potřeba uvádět z jaké databáze je H-index vypočítaný. Jednotlivé databáze se liší výběrem zpracovávaných časopisů a jejich retrospektivou.

Příklad č. 1

The screenshot shows the SCOPUS search interface with the 'Author Search' tab selected. The search criteria are 'Last Name: vrbikova' and 'Initials or First Name: j'. The search results show one author: 'Vrbikova, Jana' with a details link circled in red.

Select one or more authors and click **show documents** or **citation tracker**.

Author Results: 1			
Show documents Citation tracker Feedback Select: ☐ All ☐ Page			
Authors	Documents	Subject Area	Affiliation (most recent)
1. ☐ Vrbikova, Jana Details Vrbiková, J. Vrbiková, Jana Vrbiková, J.	67 Show Last Title	Medicine; Biochemistry, Genetics and Molecular Biology; Pharmacology, Toxicology and Pharmaceutics; ...	Univerzita Karlova v Praze

Při vyhledávání tohoto autora zjistíme, že i v této databázi se jedná o jednoznačné jméno a prokliknutím pole **Details** (viz obr. nahoře) mimo jiných údajů dostaneme i H-index.

Zde je potřeba uvést, že ve Scopusu se H-index počítá až u článků publikovaných po roce 1995.

Vrbikova, Jana (Jana Vrbikova)

Personal

Name	Vrbikova, Jana
Other formats	Vrbiková, J. Vrbiková, Jana Vrbikova, J. Vrbiková, J.
Author ID	6701798079
Affiliation	Univerzita Karlova v Praze

Research

Documents	67	Add to list	E-mail alert
References	1491		
Cited By	399	Citation tracker	E-mail alert
h Index	13	h-graph	The h Ind

Příklad č. 2

Neuzil P

Zde musíme již prohledávat daného autora podle oboru. V seznamu se zobrazí i jeho celé jméno NEUZIL, Petr. V detailech opět zjistíme H-index, který se ani u tohoto jména úplně neshoduje s databází WOS.

9. ☐	Neuzil, P.	1 Show Last Title	Medicine	
10. ☐	Neuzil, P.	1 Show Last Title	Materials Science; Physics and Astronomy; Engineering; ...	Institute of Microelec
11. ☐	Neuzil, Pavel Neuzil, Pavel Neuzil, P.	Details 45 Show Last Title	Physics and Astronomy; Engineering; Chemistry; ...	Institute of Microelec
12. ☐	Neuzil, Pavel	1 Show Last Title	Engineering	Institute of Microelec
13. ☐	Neuzil, Petr Neuzil, P. Neuzil, Petr Neuzil, P.	Details 55 Show Last Title	Medicine; Biochemistry, Genetics and Molecular Biology; Nursing; ...	Na Homolce Hospital

Neuzil, Petr (Petr Neuzil)

Personal

Name	Neuzil, Petr
Other formats	Neuzil, P. Neuzil, Petr Neuzil, P.
Author ID	7004119966
Affiliation	Na Homolce Hospital

Research

Documents	55	Add to list	E-mail alert
References	656		
Cited By	265	Citation tracker	E-mail alert
h Index	10	h-graph	The h Index considers
Co-authors	150 (maximum 150 co-authors can be displayed)		
Web Search	1329		
Subject Area	Medicine Biochemistry, Genetics and Molecular Biology Nursing		

Toto jsou dva jednoduché příklady na vyhledávání H-indexu v obou databázích. V praxi se samozřejmě setkáme velmi často se složitějšími a nejednoznačnými případy.

Hana Tomanová
EBSCO 2009

Projekt 1No4129 „Databáze EBSCO – zdroj vědeckých informací pro humanitní a společenské obory“

Projekt 1No4129 „Databáze EBSCO - zdroj vědeckých informací pro humanitní a společenské obory“ (2004–2008) navázal na úspěšný projekt L00035 „Zpřístupnění plnotextových databází odborných zahraničních periodik na základě programu Open Society Institute – EIFL Direct“ (2000–2003). Řešitelkou obou projektů byla PhDr. Hana Nová a nositelem Národní knihovna ČR. V obou případech se jednalo o multilicenci. Smlouva byla sjednána mezi nositelem projektu, příjemcem dotace, tj. Národní knihovnou a firmou EBSCO Publishing. Přístup do databází byl hrazen kompletně z prostředků projektu bez finanční spoluúčasti knihoven. Licenční smlouva zajišťuje povolení vzdáleného přístupu.

Projektu se zúčastnilo 49 knihoven v České republice. Rozdělené do 5 skupin:

- univerzitní a vysokoškolské knihovny (19)
- odborné knihovny (5)
- výzkumné knihovny (9)
- muzea, galerie (6)
- krajské vědecké knihovny (10)

Projekt je zaměřen na podporu vědy a výzkum v ČR. Institucionálně je tedy určen akademickým institucím, reprezentovaným Akademií věd ČR a vysokými školami.

OBSAH DATABÁZE

Cílem projektu bylo zajistit pokračování multilicenčního přístupu do plnotextových databází firmy EBSCO a tím zachovat možnost získávání nejaktuálnějších odborných informací především z humanitních a společenských věd. Projekt zahrnoval přístup do dvou nejdůležitějších databází firmy EBSCO – Academic Search Premier a Business Source Premier. V průběhu projektu byly nahrazeny novými a rozsáhlejšími databázemi Academic Search Complete a Business Source Complete (duben 2008). Kromě dvou základních a nejvýznamnějších databází, Academic Search Premier a Business Source Premier (Academic Search Complete a Business Source Complete od 4/2008), firma EBSCO Publishing zpřístupnila bezplatně mimo projekt některé další významné zdroje:

- MasterFILE Premier, Newspaper Source, Regional Business News, Communication & Mass Media Complet, American Humanities Index, ERIC a to po celou dobu trvání projektu
- LISTA – Library and Information Science Abstracts (2006) – zdarma přístupné pro všechny uživatele EBSCOhost
- GreenFILE (2008) – zdarma přístupné pro všechny uživatele EBSCOhost.

INFORMACE O EBSCO

Informace o databázích jsou poskytovány na různých úrovních vyčerpávajícím způsobem:

webová stránka projektu – <<http://eifl.nkp.cz/>>

nejdůležitější zdroj informací

- informace o projektu
- aktuality
- informace o databázích
- návody pro vyhledávání, příručky a manuály
- přístup do modulu Admin
- seznam zúčastněných knihoven
- statistiky
- informační materiály
- prezentace
- školení
- články
- informace z mezinárodních konferencí
- elektronická konference
 - možnost přihlášení / odhlášení
- odkaz na webovou stránku projektu EIFL (2000-2004)
- manuály a informační materiály

Newsletter

elektronický informační materiál rozesíláný účastníkům vždy ke konkrétním tématům v rámci elektronické konference

elektronická konference

- provozována od roku 2000
- informace o novinkách, školeních
- rozesílání Newsletteru

informační materiály a letáčky v tištěné formě (např. uživatelská příručka EBSCOhost. Online vyhledávací a rešeršní systém, NK ČR 2005)

AGREGOVANÁ DATABÁZE

Databázi EBSCO řadíme mezi tzv. agregované databáze – tedy obsahující velké množství zpracovávaných titulů a pokrývající všechny obory. Tím je také dána využitelnost ve všech typech institucí, od středních škol po specializované vědecké

ústavy. Jedná se o společné rozhraní pro přístup do více databází, zprostředkovaný firmou EBSCO Publishing. Tímto způsobem byly pro uživatele AV ČR zpřístupněny některé informační zdroje pro knihovnictví a informační vědu a v současné době do konce roku 2009 máme na platformě EBSCOhost přístup k databázi Modern Language Association International Bibliography.

OBSAHOVÉ ZAMĚŘENÍ

Název projektu naznačuje, že se jedná o informační zdroj z oblasti humanitních a společenských věd. Na základě zkušeností z Akademie věd ČR však vyplývá, že zaměření této databáze zasahuje všechny vědní obory. Průběžně jsou zařazovány časopisy z oblasti přírodních, technických a lékařských věd. Ze statistik vyplývá, že v rámci Akademie věd ČR mezi největší uživatele patří kromě Sociologického ústavu právě ústavy 1. a 2. vědní oblasti (Oblast věd o neživé přírodě a Oblast věd o živé přírodě a chemických věd) – Fyziologický ústav, Ústav organické chemie a biochemie, Ústav makromolekulární chemie a Fyzikální ústav. Databáze EBSCO jsou využívány ve významných oborově úzce zaměřených institucích i mimo oblast humanitních a společenských věd.

- v současné době jsou zastoupeny všechny obory, průběžně jsou přidávány časopisy z oblasti STM (Science–Technology–Medicine)
- změny v obsahovém zaměření jsou právě dobře patrné v podmínkách AV ČR, jejíž ústavy jsou zaměřené ze dvou třetin na STM
- tyto ústavy EBSCO více využívají

CD/DVD ROM

Po celou dobu trvání projektu 1N (i v době trvání projektu 1I) firma EBSCO Publishing umožňuje knihovnám získat v rámci licence aktualizovanou databázi na CD/DVD ROM. On-line přístup je samozřejmě mnohem lepší, ale v případě, že by již databáze nebyla dále přístupná, CD/DVD ROMy zpřístupní velké množství informací na lokálních serverech knihoven.

ČESKÉ ČASOPISY V EBSCO

- počet českých časopisů v zahraničních elektronických informačních zdrojích průběžně vzrůstá
- v současné době se v databázi nachází 37 českých časopisů, z nichž jsou kromě čtyř všechny recenzované
- ve schvalovací procesu je v současné době 22 časopisů, 20 jich je recenzovaných

ZPŘÍSTUPNĚNÍ DATABÁZE

Obsah databáze EBSCO je zpřístupněn prostřednictvím

JIB

na úrovni článků k dispozici pro všechny knihovny zúčastněné v projektu na úrovni titulů časopisů
propojení do plných textů prostřednictvím SFX NK ČR

EZB

na úrovni titulů časopisů
pro všechny knihovny zúčastněné v projektu a mající konto u EZB

Google Scholar

na úrovni článku prostřednictvím SFX zdarma od Google
možnost pro všechny knihovny zúčastněné v projektu a mající konto u Google

on-line katalogy knihoven

na úrovni titulu časopisu
pro všechny knihovny zúčastněné v projektu na základě vlastní služby SFX

portály

Masarykovy univerzity – <<http://library.muni.cz/ezdroje/>>
Univerzity Karlovy – <<http://pez.cuni.cz/ezdroje/>>
oborové brány – ART, MUS, KIV, TECH

ZÁVĚR

Databáze EBSCO patří k nejvýznamnějším a nejpobulárnějším elektronickým informačním zdrojům v ČR vzhledem ke své kontinuitě, uživatelsky příjemnému prostředí, intuitivnímu vyhledávání a v neposlední řadě ke kvalitnímu obsahu databázi, k velkému množství kvalitních vědeckých časopisů. Statistika využívání mají stoupající tendenci. Databáze je využívána ve všech typech institucí. Projekt byl prezentován na oborově zaměřených konferencích a vyšlo o něm 10 článků v odborném tisku.

Databáze je průběžně rozšiřována o tituly ze všech vědních oblastí a pro nás důležité – jsou zařazovány české časopisy. Vybrané tituly jsou doplňovány o zpětné ročníky, některé pouze s bibliografickými údaji, některé i s plnými texty. Databáze je propojena do Web of Science (Find author's articles in Web of Science – upozornění, že se jedná o články autora publikujícího ve vědecky významných časopisech). Databáze má vlastní index citovanosti (Times cited in this database), je zde rychlý přehled citovaných článků (Cited reference) a zahrnuje nástroje Webu 2.0 (záložkovací služby a sociální síť (Bookmark & Share)). Nové rozhraní EBSCO 2.0, umožňuje okamžitý pohled na zařazení výsledků rešerše do jednotlivých předmětových kategorií, snadnou přípravu seznamu vybraných článků (Folder), zvláštní služby na základě registrace (My EBSCOhost) a přehled o novinkách v databázích od producenta. V rámci projektů INFOZ bude již vyžadována 25% finanční spoluúčast od zúčastněných institucí. AV ČR se projektu zúčastní a je zastupována KNAV. V průběhu roku 2009 budou zaregistrovány všechny ústavy, které dosud měly přístup prostřednictvím administrativního modulu KNAV nebo nevyužívaly databázi vůbec. O způsobu a výši finanční spoluúčasti budeme informovat. Bude se jednat o spíše symbolickou částku, nejspíše určenou dle FTE.

Iva Burešová
ANOPRESS IT

Mediální databáze firmy Anopress IT zpracovává plné texty novinových a časopiseckých článků, přepisy televizních a rozhlasových relací a vybrané knižní a jiné soubory encyklopedického nebo referenčního charakteru. Knihovna AV ČR, v. v. i. má přístup do archivu od roku 1996.

Obsah tohoto archivu je denně aktualizován: články a zprávy z deníků aktuálního data jsou v něm k dispozici od 8 hodin ráno, přepisy relací rozhlasu a televize jsou do něj zařazovány s minimální časovou prodlevou, týdeníky a ostatní periodika zpravidla v den vydání. Ve spolupráci s různými vydavateli je databanka neustále rozšiřována o nové zdroje.

Prostřednictvím databanky lze souhrnně prohledávat jak aktuální tisk, tak i noviny několik let staré. Současně je možné hledat i v textových prepisech zpravodajských, publicistických a diskusních pořadů rozhlasu a televize.

Vyhledávání je možné podle klíčových slov, autora článku, regionu, typu zdroje či data vydání. K dispozici jsou čtyři typy formulářů – Komfort, Mini, Standart a Maxi. Po ukončení relace nezapomeňte, prosím, kliknout v levém horním rohu na tlačítko „Odhlásit se“.

Iva Burešová
**VIRTUÁLNÍ
POLYTECHNICKÁ
KNIHOVNA
(VPK)**

Virtuální polytechnická knihovna je kooperační systém knihoven, které se rozhodly společně poskytovat služby typu document delivery uživatelům prostřednictvím technologií internetu. Pro tento účel vybudovaly Souborný katalog VPK, na němž je postavena základní nabídka zprostředkování plných textů dokumentů v elektronické nebo tištěné podobě.

Knihovna AV ČR, v. v. i. je knihovnou, která služby VPK nejen využívá, ale zároveň i poskytuje.

Původní licence byly ve VPK zrušeny, a to k 30. 8. 2009. Bylo tedy potřeba zajistit, aby odběry v rámci těchto licencí byly aktualizovány, tj. přesunuty do nových licencí nebo případně vymazány. V KNAV bylo přesunuto téměř 4700 záznamů.

V současné době jsou ve VPK zahrnuty elektronické časopisy z bází American Chemical Society, JSTOR, ScienceDirect Freedom Collections (Elsevier), SpringerLink a Wiley InterScience Full Collections.

Tomáš Jandera
**VZDÁLENÝ PŘÍSTUP
K EIZ BEZ NUTNOSTI
FYZICKÉ NÁVŠTĚVY
KNAV**

**VÝSLEDKY
VEŘEJNÉ SOUTĚŽE
„INFORMAČNÍ ZDROJE
PRO VÝZKUM“
(INFOZ)**

Na žádost zejména mimopražských zájemců o vzdálený přístup k EIZ jsme od 1. 9. 2009 zavedli vzdálenou registraci uživatelů. Uživatelé mohou získat přístupové údaje pro vzdálený přístup bez fyzické návštěvy KNAV. Tato registrace umožňuje pouze využívání EIZ, bez možnosti využívání jiných služeb knihovny.

Zájemce pošle poštou na adresu KNAV vyplněnou Přihlášku čtenáře <<http://www.lib.cas.cz/download/prihlaska.pdf>> a kopii obou stran svého občanského průkazu, na kterou uvede souhlas s poskytnutím kopie OP textem: „souhlasím s poskytnutím fotokopie mého občanského průkazu Knihovně AV ČR v. v. i.“ a připojí podpis. Obratem zájemce obdrží poštou na adresu svého trvalého bydliště údaje pro zaplacení ročního poplatku (pro zaměstnance AV ČR zdarma, pro ostatní uživatele 150,- Kč) a přístupové údaje pro vzdálený přístup.

Vzdálený přístup je aktivní od odeslání dopisu uživateli 365 dní, uživatel však musí uhradit poplatek za registraci nejpozději do 14 dnů od doručení. Pokud tak neučiní budou jeho přístupové údaje deaktivovány bez možnosti obnovení po dobu jednoho roku.

Na základě přidělených údajů má možnost využívat EIZ přístupné v KNAV, které mají v licenční smlouvě povolený vzdálený přístup. V současné době je nutné nastavení vyhledavače a potvrzení souhlasu s podmínkami využívání EIZ. Veškeré informace naleznete na webové stránce knihovny <<http://www.lib.cas.cz/cs/vzdaleny-pristup>>.

Dne 21. 9. 2009 byly na webové stránce Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy <<http://www.msmt.cz/vyzkum/informacni-zdroje-pro-vyzkum-infoz>> zveřejněny výsledky veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích na realizaci programových projektů programu výzkumu, vývoje a inovací „**Informační zdroje pro výzkum**“ (INFOZ).

Do programu bylo přihlášeno 22 projektů. Celkem bylo přijato 12 projektů, z nichž dva jsou řešeny v AV ČR, dalších čtyř projektů se KNAV spoluúčastní (v jednom případě pouze jako zprostředkovatel).

PROJEKTY, V NICHŽ JE PRACOVNÍM MÍSTEM AV ČR HLAVNÍM ŘEŠITELEM

Projekt KNAV VZ09009 Národní multilicence „**ISI Web of Knowledge – vstup do bibliografického a citačního zdroje Web of Science a Journals Citation Reports**“, jehož řešitelem je PhDr. Ivana Laiblová Kadlecová.

Projekt Fyziologického ústavu AV ČR, v. v. i. VZ 09007 „**Kontinuita licencí na online přístup do periodik z oblasti biologických a lékařských věd**“, řešitelky RNDr. Zuzany Liskové. Zpřístupňuje mj. časopisy Nature a Science pro pracovníky Fyziologického ústavu a prostřednictvím vzdáleného přístupu i pro uživatele Národní lékařské knihovny.

PROJEKTY S ÚČASTÍ PRACOVNÍMÍ AV ČR:

VZ09003 „**Elektronické informační zdroje z oblasti technických a aplikovaných přírodních věd pro výzkum**“ (NTK, Mgr. Štěpánka Žižková) – Scopus, ScienceDirect (Elsevier), SpringerLink (Springer + Kluwer), InterScience (Wiley + Blackwell).

VZ09006 „**Národní knihovna ČR – zabezpečení elektronických informačních zdrojů pro výzkum, vývoj a inovace**“ (NK ČR, PhDr. Hanuš Hemola) – EBSCO, OCLC, IFLA Vouchers.

VZ09011 „Multilicence přírodovědeckých a zemědělských informačních zdrojů pro konsorcia akademické a vědecké sféry České republiky“ (Univerzita Palackého v Olomouci, RNDr. Svatopluk Rieger, CSc.) – BioOne.

VZ09016 „Pokračování zpřístupňování nejdůležitějších informačních zdrojů pro chemii a příbuzné obory pro akademickou komunitu v české republice“ (VŠCHT v Praze, Ing. Jaroslav Šilhánek, CSc.) – SciFinder (Chemical Abstracts), Beilstein / Gmelin. KNAV zprostředkovává přístup pro čtyři chemické ústavy AV ČR – Ústav organické chemie a biochemie, Ústav makromolekulární chemie, Ústav chemických procesů a Ústav anorganické chemie.

PŘEČTĚTE SI

V nedávné době byla publikována k tématu řada zajímavých článků. Na některé z nich chceme upozornit:

1)

Vavříková, Lucie

Hodnocení a mapování vědy pomocí portálu Eigenfactor.org

Ikaros [online]. 2008, roč. 12, č. 8. [cit. 2008-08-06]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.ikaros.cz/node/4935>>. URN-NBN:cz-ik4935. ISSN 1212-5075.

Portál Eigenfactor.org je velmi zajímavý projekt, který dává běžnému uživateli do rukou takové nástroje, že dokáže bez problémů interpretovat a využít pro svou potřebu data dosud ukrytá v citačních databázích. Knihovník tak pro svou knihovnu již nemusí provádět či zadávat finančně i časově náročné analýzy, ale je schopen tato souhrnná data získat sám.

2)

Gajdušková, Helena

Seminář Portál: Brána k široké škále služeb a informací

Ikaros [online]. 2009, roč. 13, č. 9. [cit. 2009-01-01]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.ikaros.cz/node/5677>>. URN-NBN:cz-ik5677. ISSN 1212-5075.

Článek podává zhuštěně přehled o webových portálech, především z oblasti knihovnictví, o nichž bylo jednáno v červnu 2009 na slovenském semináři nazvaném

„Portál : Brána k široké škále služeb a informací“. Prezentace ze semináře jsou dostupné na adrese <<http://www.snk.sk/?kalendar-podujati-snk&sprava=odborny-seminar-portal-brana-k-sirokej-skale-sluzieb-a-informacii>>.

3)

Richter, Vít

Služby elektronického dodávání dokumentů (EDD) v ČR – právní aspekty

Zajímavá prezentace na celostátním semináři muzejních knihovníků, který se konal ve dnech 8.–10. září 2009 v Pardubicích, je dostupná na adrese <<http://www.knihovna.upm.cz/prezentace/richterog.pdf>>

4)

Karolína Košťálová

Volně dostupné databáze a portály

Rozsáhlý článek, uveřejněný ve 3. čísle Bulletinu SKIP 2009 (přístupný na <http://skip.nkp.cz/Bulletin/Bullog_302.htm#ti>), upozorňuje přehledným a vyčerpávajícím způsobem na volně dostupné databáze a portály.

AKCE KNIHOVNY AV ČR V TÝDNU VĚDY A TECHNIKY 2009

VÝSTAVA

Dějiny Těšínského Slezska v knižních fondech a činnosti Těšínské historické knihovny 2. listopad–31. prosinec 2009, 9.00–19.00 hod. Vstup zdarma
studovna KNAV, Národní 3, Praha 1

Výstava přiblíží pramenné bohatství těšínských knižních sbírek, o které od r. 1994, kdy byla založena, pomáhá pečovat Książnica Cieszyńska (Těšínská historická knihovna), spravující několik jedinečných knižních celků, významných pro bádání jak regionálního, tak mezinárodního dosahu, s nezastupitelnou hodnotou pro studium dějin českých zemí. Představen bude nejen výběr vzácných knižních klenotů, ale též projekty, kterými se knihovna stará o výzkumné zpřístupnění uchovávaných dokumentů i osvětově vzdělávací poznávání kulturně společenského života v minulosti města.

CYKLUS KNIHOVĚDNÝCH PŘEDNÁŠEK

Oválná studovna KNAV

3. listopadu 2009, 14.30 hod.

A. Baďurová, Leopold Jan Szersznik (1747–1814) – tvůrce první veřejné knihovny na Těšínském Slezsku i jednoho ze dvou prvních muzeí v Polsku a dramatický osud jeho sbírek

L. J. Szersznik (v odborné literatuře též Šeršník nebo Scherschchnik), těšínský rodák, prošel studii v Olomouci, Brně, Březnici a v Praze, kde v jezuitské knihovně v Klementinu zpracoval katalog jejích rukopisů a publikoval vůbec první studii o jejich dějinách, aby se po krátkém pobytu v Hradci Králové vrátil do rodného města. Zde se kromě výuky na gymnáziu, vlastního psaní a shromažďování knižních a muzejních sbírek rovněž aktivně podílel i na městské správě. O jeho knihovnu nyní pečuje Książnica Cieszyńska, o muzejní sbírky Muzeum Śląska Cieszyńskiego v polském Těšíně.

4. listopadu 2009, 14.30 hod.

I. Bydžovská, Co vyprávěly kramářské písně na Těšínsku v 19. století

Kramářské tisky jsou odrazem dobové atmosféry, svého druhu lidové zpravodajství – šířily nejen zprávy o neobvyklých událostech, katastrofách, tragických i šťastných lidských příbězích a zázracích. Najdeme mezi nimi morality, rozjímání nad životem a smrtí, ale i pobavení. Nermalou část tvoří písně nábožné a poutní. Obsahový výběr z těchto drobných tisků, vydaných v Těšíně a okolí a dochovaných ve významné sbírce kramářských tisků Knihovny Národního muzea, upoutá přitažlivou rozmanitostí témat.

5. listopadu 2009, 14.30 hod.

A. Vorlíčková, Duchovní literatura slezských autorů v tajném náboženském životě českých nekatolíků

Výklad o způsobech, jakými se nekatolíčtí věřící dostávali k četbě knih katolickou církví nedovolených – staré byly vzácné, nové se musely obstarat ze zahraničí, poněvadž doma tištěny být nemohly. Mezi nimi oblíbené a rozšíření dosáhly i opakovaně vydávané práce autorů spjatých s Těšínem. Přednáška z nich nabídne ukázky.

DIGITALIZAČNÍ CENTRUM KNAV V JENŠTEJNĚ

pořádá pro zájemce dny otevřených dveří:

v úterý 3. listopadu a ve čtvrtek 5. listopadu vždy od 10 do 14 hod. bude pro skupiny maximálně 10 osob připravena třicetiminutová prohlídka pracoviště, s výkladem a ukázkami digitalizace dokumentů a vytváření Digitální knihovny AV ČR.
(Spojení autobusem č. 367 ze stanice metra Černý most, výstupní zastávka Jenštejn)

Po dobu trvání Týdne vědy a techniky 2009 budou ve studovně KNAV, v jejich otevíracích hodinách, zpřístupněny: záznamy vědeckých pořadů České televize Planeta Věda, České Hlavy, Popularis, Prizma a zvukové záznamy programu Českého rozhlasu LEONARDO.

OBSAH

Úvodem (J. Burgetová)	3
K čemu indikátory, k čemu analýzy... (I. Laiblová Kadlecová, H. Tomanová)	5
Veřejné licence Creative Commons (L. Gruber)	8
Web of Knowledge 2009 (H. Tomanová)	18
HIRSCH-INDEX – praktické rady pro vyhledávání v databázích WOS a SCOPUS (I. Bartoničková)	26
EBSCO 2009 (H. Tomanová)	31
AnoPress IT (I. Burešová)	35
Virtuální polytechnická knihovna (VPK) (I. Burešová)	36
Vzdálený přístup k EIZ bez nutnosti fyzické návštěvy KNAV (T. Jandera)	37
Výsledky veřejné soutěže „Informační zdroje pro výzkum“ (INFOZ)	38
Přečtěte si	39
Akce Knihovny AV ČR v Týdnu vědy a techniky 2009	40

PRO PRACOVNÍKY STŘEDISEK VĚDECKÝCH INFORMACÍ
A KNIHOVEN AV ČR VYDÁVÁ KNIHOVNA AV ČR, v.v.i.

REDIGUJE PhDr. JARMILA BURGETOVÁ

ČERVENEC 2009

ISSN 1210-8502